

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Yhteiskuntapolitiikan laitos	
Tekijä-Författare-Author Lampinen, Seppo			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Tienkäyttäjän asialla, yhteiskunnan hyväksi": Tiehallinnon tulkintoja tienpidon sosiaalisista vaikutuksista			
Oppiaine-Läroämne-Subject Sosiaalipolitiikka			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2003-05-05	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 85
<p>Tiivistelmä-Referat-Abstract</p> <p>Tutkimuksessa käsitellään Tiehallinnon tulkintoja tienpidon sosiaalisista vaikutuksista sellaisena kuin ne ilmenevät Tiehallinnon omista strategista suunnitelmista. Tutkimuksen näkökulma tienpidon strategiaan suunnitelmiin on perustelemisen ja vakuuttamisen näkökulma. Strategisia suunnitelmia on tarkasteltu konstruktiivisina, joiden tarkoitus on vakuuttaa yleisönsä siitä, että suunnitelmissa esitetyt kannanotot, toiminnan strategiset linjaukset, ovat oikeita, perusteltuja ja myös välttämättömiä.</p> <p>Tutkimuksen viitekehys sijoittuu pragmaattiseen sosiaaliseen konstruktionismiin, jonka mukaan toimintaan vaikuttavat myös todelliset fyysiset ilmiöt. Niiden arviointi on kuitenkin aina subjektiivisesti välittyntä. Strategisten suunnitelmien vaikutusten arvioinnissa ei ole kyse todellisista, suunnitelman pohjalta toteutuvista ympäristövaikutuksista, vaan käsityksistä siitä, minkälaisia vaikutuksia esitetty strategia tuottaisi. Aineiston muodostaa Tiehallinnon neljää viimeisintä strategista suunnitelmaa, joista vanhin on vuodelta 1987, uusin vuodelta 2000. Niiden analysoinnissa on käytetty hyväksi myös eräitä niiden taustalla vaikuttaneita suunnitelmia, joista keskeisimpiä ovat liikenne- ja viestintäministeriön koko liikennejärjestelmää koskevat strategiat.</p> <p>Tutkimusmenetelmänä on Perelmanin argumentaatioteoria. Sen mukaan argumentaatioissa seuraamuksia ei pyritä johtamaan premiseistä, vaan hankkimaan tai vahvistamaan yleisön hyväksyntää tai kannatusta esitetyille väitteille. Argumentaation tarkoituksena on usein toiminta tai toiminta-alttiuden luominen, joka on tienpidon strategisten suunnitelmien yhtenä keskeisenä tarkoituksena, tavoitteista riippuen joko Tiehallinnon omassa organisaatiossa tai sen rahoituksesta päättävässä organisaatiossa.</p> <p>Tienpidon strategisista suunnitelmista ilmenee selvästi sosiaalisia vaikutuksia koskevan käsittelyn laajentuminen ja käsityksen syventyminenkin. Vuoden 1987 suunnitelman liikenneturvallisuusvaikutuksista on edetty meluhaittojen lähtien tienpidon vaikutusten kattavampaan tunnistamiseen aina tasa-arvonäkökulmaan saakka. Vaikutusten arviointiin liittyvät epävarmuudet ovat nousseet esiin viimeisimmässä suunnitelmassa. Sosiaalisia vaikutuksia koskevien tavoitteiden määrittelyssä on kyse suunnittelujärjestelmän sisällä tapahtuvista jatkuvista määrittelykamppailuista. Tienpito on kiinteässä yhteydessä talouskasvun ideologiaan. Tienpidon tavoitteissa ja perusteluissa on aina esiintynyt ensisijaisena taloudellisen kasvun ja tehokkuuden näkökulma. Sen vuoksi suunnitelmissa toistuu suunnitelmien perusteluina ”yhteiskunnan odotukset”, ”tienkäyttäjien odotukset”, ”yhteiskunnallisten tavoitteiden toteuttaminen” jne.</p> <p>Tutkimuksessa on tunnistettu suunnitelmissa esiintyviä retorisia teemoja, keskeisimpinä yhteiskunnan tarpeet, tienkäyttäjien/yhteiskunnan odotukset, tieverkon kunto ja ruuhkautuminen ja viime vaiheissa myös kestävä kehitys. Yhteiskunnan tarpeet on liitetty lähinnä yritysten kansainväliseen kilpailukykyyn tai yleisesti yritysten toimintaedellytyksiin. Tienkäyttäjien odotukset ovat voineet toimia lähes minkä tahansa liikenteen palvelutasoa kohottavan toimenpiteen perusteluna.</p> <p>Suunnitelmien perustelut ovat muuttuneet selkeän kvantitatiivisista kvalitatiivisiksi. Tienpidon strategisissa suunnitelmissa esiintyvät argumentit ovat luonteeltaan Perelmanin mukaan todellisuuden rakenteeseen perustuvia. Tarkastelluissa suunnitelmissa tällaisia argumentteja ovat olleet toistuvasti liikenneturvallisuuden parantuminen ja elinkeinoelämän kilpailukykyyn parantuminen, kahdessa viimeisessä suunnitelmassa myös kestävä kehitys, jonka voi tulkita myös retoriseksi teemaksi.</p>			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords argumentointi sosiaalinen konstruktionismi sosiaaliset vaikutukset strateginen suunnittelu tienpito Tiehallinto			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			